

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

TOTALRESULTATET UR ETT ANNAT PERSPEKTIV

-En studie om Latour-

Magisteruppsats i företagsekonomi

Extern redovisning, höstterminen 2012

Handledare: Thomas Polesie

Författare: Boulos, E & Fridell, J.

ABSTRACT

Title	Comprehensive income from another perspective – A study of Latour
Date	2013-01-11
Subject	Master's Thesis, Business Administration, Accounting, 15 ECTS
Authors	Elias Boulos and Johan Fridell
Advisor	Thomas Polesie
Keywords	Other comprehensive income, Gains, Performance measurement, Comprehensive income, Latour, Revenue Recognition
Purpose	Based on the new comprehensive income due to changes in IAS 1, the authors aim to describe how a listed corporate accounting is affected by IAS 1 and the new income statement.
Methodology	This study uses an inductive approach with a combination of qualitative and quantitative data, using financial rappers from the investment company Latour. This case study is based on Latour's all published financial statements under the period 2008 to 2012.
Result	The study resulted in different observations of Latour's operational and financial performance, share price trends as well as ratios. The study's authors can see that Latour's net income and comprehensive income differ due to changes in IAS 1. They can also observe the effect of clean surplus in Latour's income statement. Latour's comprehensive income has been affected by the market and the P/E ratio based on comprehensive income appeared to be more attractive to investors during periods in bull markets compared to the P/E ratio based on net income.
Discussion	The study's authors argue that Latour's income statement has gone from being business-based to market-based. The authors believe that it would be interesting to see if the overall result has similar effects on other businesses engaged in a different business than Latour.

SAMMANFATTNING

Titel	Totalresultatet ur ett annat perspektiv – En studie om Latour
Datum	2012-01-11
Ämne	Magisteruppsats, Företagsekonomi – externredovisning, 15 hp
Författare	Elias Boulos och Johan Fridell
Handledare	Thomas Polesie
Nyckelord	IAS 1, Övrigt totalresultat, Värdeförändringar, Resultatmått, totalresultat, Latour, intäktsredovisning.
Syfte	Med utgångspunkt från den nya resultatuppställningen IAS 1, ämnar författarna beskriva hur en noterad koncerns redovisning påverkas av det nya totalresultatet.
Metod	Studien använder sig av en induktiv ansats och bygger på en metodkombination för att analysera Latours finansiella rapporter. Studien omfattar Latours samtliga publicerade finansiella rapporter under perioden 2008 till 2012.
Resultat	Studien resulterar i olika observationer av Latours verksamhet, resultatutveckling, aktieprisutveckling och nyckeltal. Författarna ser i Latours redovisning att netto resultatet och totalresultatet skiljer sig åt till följd av ändringar i IAS 1 och resultat uppställningen, vilka icke ägartransaktioner som påverkar totalresultatet, att Latours totalresultat har påverkats av marknaden samt som nyckeltal som baseras på totalresultatet föreföll vara mer attraktiva för investerare under de perioder marknaden utvecklades positivt i jämförelse med netto resultatet.
Slutdiskussion	Studiens författare menar att Latours resultatuppställning gått ifrån att vara verksamhetsbaserad till marknadsbaserad. Författarna menar att det vore intressant att se om denna rörelse mot en mer marknadsbaserat prestationsmått gäller generellt hos andra företag i deras finansiella rapporter.

FÖRORD

Den här studien behandlar det komplexa ämnet intäktsredovisning. När studien påbörjades hade vi ingen aning om att vägen fram till mål skulle vara så svårframkomlig. Vi vill framföra ett stort tack till Thomas Polesie, Professor på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, för hans engagemang och vägledning inom ämnet. Det har förts många intressanta diskussioner med Professor Polesie som fört oss närmare vårt mål att lära oss mer om ämnet. Under studiens gång har vi lyckats öka vår förståelse om redovisningens inverkan på samhället. Vi ser gärna att fler ekonomistudenter gör liknande studier, där de lär sig mer om hur den faktiska finansiella rapporteringen formas av regleringar. Innan denna studie påbörjades hade vi yttlig kunskap inom ämnet som nu har fördjupats. Vi har lärt oss mycket och förstår en del av ämnet nu. Med denna kunskap om totalresultatet står nu också bättre rustade för framtiden och vågar hävda att vi kommit en liten bit på väg vad gäller att förstå intäktsredovisningens komplexa natur.

Göteborg den 11 januari 2013

Johan Fridell

Elias Boulos

Innehållsförteckning

Inledning.....	- 6 -
1.1 Bakgrund.....	- 6 -
1.2 Problemdiskussion.....	- 8 -
1.3 Problemformulering.....	- 9 -
1.4 Syfte.....	- 9 -
1.5 Avgränsningar.....	- 10 -
1.6 Disposition.....	- 10 -
Metod.....	- 11 -
2.1 Forskningsdesign.....	- 11 -
2.3 Metodval.....	- 12 -
2.4 Analysmetod.....	- 13 -
2.5 Källkritik.....	- 15 -
Teori.....	- 16 -
3.1 Fyrkantsmodellen.....	- 16 -
3.2 IAS 1 och den nya resultatupställningen.....	- 17 -
3.3 IASBs föreställningsram.....	- 18 -
3.4 Olika redovisningstraditioner.....	- 18 -
3.5 Principbaserad redovisning.....	- 19 -
3.6 Tidigare forskning.....	- 19 -
Empiri.....	- 21 -
4.1 Allmänt om Latour.....	- 21 -
4.2 Latour i fyrkanter.....	- 22 -
4.3 Latour i siffror.....	- 26 -
Analys.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.1 Fyrkantsanalys.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.2 Återkoppling till forskningen.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Slutdiskussion.....	- 32 -
6.1 Studiens slutsats.....	- 32 -
6.2 Författarnas egna reflektioner.....	- 33 -
6.3 Förslag till vidare forskning.....	- 34 -
Referenser.....	- 35 -
Litteratur.....	- 35 -
Artiklar.....	- 35 -
Elektroniska källor.....	- 36 -

FÖRKORTNINGAR

IAS	International Accounting Standard
USA	United States of America
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Principles
IFRS	International Financial Reporting Standard
EU	Europeiska Unionen
IASB	International Accounting Standards Board
FASB	Financial Accounting Standards Board
SVT	Sveriges television
AT	Anläggningstillgång
OT	Omsättningstillgång
EK	Eget kapital
LS	Långfristiga skulder
KS	Kortfristiga skulder
I	Intäkter
K	Kostnader
ÅTR	Årets totalresultat
ÖTR	Övrigt totalresultat
AAAFASC	American Accounting Association Financial Accounting Standards Committee

Inledning

I detta avsnitt ger författarna först en historisk tillbakablick över redovisningens historia. Vidare redogör de för den pågående debatten i media och bland forskare som brusat upp efter finsanskrisen. Sist lyfter författarna fram studiens problemställning och förklarar syftet med studien. Sedermera presenteras även avgränsningar och disposition i detta avsnitt.

1.1 Bakgrund

Redovisning är inget nytt och det har funnits behov av redovisning lika lång tid som det funnits handel. Ett tidigt spår av redovisning är affärstransaktioner nedskrivna på lertavlor ifrån Mesopotamien 3500 år f.Kr. Dessa lertavlor innehöll information om transaktioner mellan köpare, säljare och långivare. Tavlorna var ett tidigt tecken på människors behov av att dokumentera sina transaktioner. (Engström, 1999)

Samma redovisningsbehov om något mer avancerat hittas senare redovisningens historia under antiken. Engström (1999) menar att redovisningen under antiken främst användes för att kontrollera egendom. De använde sig här av ingående och utgående balans samt sammanställningar av inkomster och utgifter för att se förändringar mellan perioder. Schroeder, et al. (2010) beskriver Zenons redovisningssystem som gällande redovisningspraxis i handelsstäder kring medelhavet under antiken. Systemet innehöll avsättningar vars funktion var att ansvarsfullt redogöra för eventuella skulder. Det finns också historiska fynd som tyder på att redovisningen ifrån denna tid var granskad externt.

Under renässansen introducerades systemet dubbel bokföring. Bankerna i Italien utvecklades mycket snabbt under denna tid då ränteförbudet slopades. Röntan förändrade den ekonomiska miljön och skapade nya stora banker som krävde en mer avancerad redovisning. Allt eftersom transaktionerna och affärshändelser blev mer komplexa, utvecklades ett system med dubbelbokföring som en praktisk tillämpning på den mer komplexa verksamhet som uppstod i de stora bankerna. (Engström, 1999)

I samband med den industriella revolutionen genomgick Europas ekonomier en väsentlig förändring. Affärsverksamheten beskrivs ha varit projektinriktad innan den industriella revolutionen, det vill säga att ekonomiska satsningar gjordes handelsresor. Enligt Schroeder, et al. (2010) övergick dessa sedermera till mer permanenta satsningar i fabriker. Givetvis existerade bruk, varv och andra producerande verksamheter innan den industriella revolutionen. Schroeder menar är att tillkomsten av ny teknik gjorde att sättet att göra affärer på ändrades. Det krävdes stora fasta kostnader för att öppna fabriker och detta gav upphov till en kapitalbrist och ett ökat kapitalbehov. Affärsmän gick samman och sköt in kapital för att ha möjlighet att öppna fabriker. Förändringarna innebar att den juridiska bolagsformen och redovisningen utvecklades snabbt under den industriella revolutionen. Aktiebolagen gav utrymme att separera ägande och ledning, vilket i sin tur genererade ett ökat behov av externinformation och borgenärsskydd. Professionen *redovisare* uppstod och redovisningens

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

betydelse i samhället ökade då de professionella redovisarna under 1800 talet hjälper till att skydda och informera aktiebolagets finansiärer . (Schroeder, et al. 2010)

I samband med det första världskrigets slut förändrades attityden mot företag och företagande i USA. Allmänheten upplever att det framgångsrika sätt som kriget avslutades på, till viss del kan tillskrivas företagets uppfinningsrikedom. Den tidigare protektionistiska inställningen bland redovisare skiftade till att istället bevaka ledningarnas intressen. Denna inställning skulle komma att bli en bidragande orsak till den stora depressionen i USA under 1930 talet. Efter krisen var det uppenbart att avreglerade marknader kollapsar utan statlig övervakning och reglering. Nya institutioner skapades i syfte till att reglera marknaden. Behovet av en redovisningsteoretisk grund växte för att legitimera de regleringar som introducerades på marknaden efter krisen. Innan krisen kunde företagsledningar utforma redovisningen efter behag och det var svårt för de normgivande organisationerna att få med sig företagsledningar på de nödvändiga regleringarna. Den normativa redovisningsteorin utvecklades som svar på den legitimitetskris som uppstod efter depressionen. Arbetet med att ta fram en föreställningsram blev därför ett högprioriterat arbete under 1900-talets senare hälft. (Schroeder, et al. 2010)

Schroeder, et al. (2010) beskriver att frukten av teoribygandet kom att resultera i en föreställningsram till två av världens idag största redovisningsregelverk US GAAP och IFRS. På senare år har sättet som företag gör affärer på utvecklats ytterligare och är idag mer global. Konsekvensen av att företag verkar på en internationell nivå är att dagens ekonomiska kontext är av global karaktär med internationell handel och multinationella företag. Detta har skapat behov av internationella redovisningsregler. (Smith, 2006)

Redovisningens globalisering har påskyndats av bland annat av EUs adoption av IFRS men också genom ”The Northwalk Agreement” som är ett samarbetsavtal mellan IASB och FASB. Avtalet innebär enligt Marton, et al. (2010) att FASBs regelverk US GAAP och IASBs regelverk IFRS ska närma sig varandra genom samarbeten och gemensamma projekt. Redovisningen har under antiken, renässansen, industriella revolutionen och efter depressionen syftat till att förenkla affärsverksamhet och underlätta handel. Redovisningen och har generellt sett varit en lösning på praktiska problem som uppstått i den dåvarande ekonomiska miljön.

1.2 Problemdiskussion

Den ekonomiska miljön är viktig för att utvärdera ekonomiska modeller. Vilket har skildrats i den vetenskapliga ekonomiska debatten som uppstått i finanskrisens kölvatten. Debatten har varit ett populärt ämne i media under hösten 2012 och handlar om ekonomers oförmåga att förutse ekonomiska kriser.

Steve Keen, nationalekonom vid University of Western Sydney förklarar i en tv-intervju med SVT att de ekonomiska modeller som använts för att förklarar hur ekonomin fungerar blivit obsoleta. De enkla modellerna fångar inte upp viktiga intermediära faktorer som enligt Keen är viktiga för att förstå ekonomiska kriser. Den nuvarande ordföranden för världsbanken Joseph Stiglitz riktar också han liknande kritik mot enkla antaganden som beskriver hur marknaden fungerar. Robert Lucas, Nobelpristagare och professor vid "The University of Chicago Booth School of Business" försvarar däremot modellen. Lucas, medger att modellen är enkel och bygger på enkla antaganden, men poängterar också att modellen inte är gjord för att förutse kriser. Lucas belyser också frånvaron av andra modeller som bättre förklarar ekonomins funktionssätt.

Det finns anledning att vara kritisk mot vad som återges i media. Vilka modeller som är fel specificeras inte och legitimeras av delar av intervjuer med framstående ekonomer som klipps samman till en förenklad bild av debatten om ekonomivetenskapen. Trots att kritiken som presenterats i media är svepande, har det som visats där resulterat en bredare debatt mellan akademiker. I Sveriges Radios programserie *den osynliga handen* ifrågasattes ekonomivetenskapen och mynnade ut i en offentlig tvärvetenskaplig diskussion om ekonomiämnet. Alf Hornborg, professor i humanekologi vid universitetet i Lund, anser att ekonomers tankemönster har format dagens samhälle. Han ser ekonomin utifrån ett kulturellt perspektiv och distanserar sig ifrån tanken att en förenklade modell objektivt kan förklara interaktionen mellan människor och dess komplexitet. Jan Olof Johansson Stenman, professor i nationalekonomi vid Göteborgs Universitet, instämmer med stora delar av Hornborgs kritik och välkomnar en mer tvärvetenskaplig ansats inom ekonomisk vetenskap. Stenman menar också att de metodologiska ansatser som Hornborg kritiserar ovan, bidrar till ekonomivetenskapen genom att belysa ett problem ur ett ekonomiskt perspektiv. Forskare i debatten är överrens om att det är positivt att använda olika vetenskapliga ansatser för att utveckla vetenskapen.

Debatten berör ämnet företagsekonomi och i synnerhet externredovisningen. Redovisningsprinciper är till stor del baserade på en forskning om kapitalmarknaden. Specifika redovisningslösningar som IASB föreskriver, är till stor del legitimerad genom förenklade modeller och teorier inom nationalekonomi, finans och matematik. (Schroeder, et al. 2010)

Webster, 1999, i Schroeder, et al. (2010), definierar teori enligt följande citat: "*Systematically organized knowledge, applicable in a relatively wide variety of circumstances; a system of assumptions, accepted principles and rules of procedure to analyze, predict or explain the nature of behavior of a specified set of phenomena*"

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

Teoribildningens mål är att förklara och förutspå ett fenomen som kan observeras i verkligheten. Redovisningsteori är indelad i två olika läger. Den normativa redovisningsteorin som förklarar hur det borde vara och den positiva redovisningsteorin som förklarar vad som är. I idealfallet behövs inte denna distinktion, då välutvecklade kompletta teorier normalt svarar på både vad som är och vad som bör vara. Redovisningsteorins målsättning är därför att vara komplett och svara på båda dessa frågor. (Schroeder, et al. 2010)

Frånvaron av nya infallsvinklar och perspektiv kan mycket väl ha bidragit till att dagens redovisningsteori inte är komplett. Detta är ett problem som forskare inom externredovisningen inte kan bortse ifrån.

1.3 Problemformulering

Enligt IASBs föreställningsram, riktar sig årsredovisningar främst till professionella investerare. Redovisningen strävar efter att utgöra ett så optimalt underlag för beslut som möjligt. År 2007 kom IASB ut med en ny version av IAS 1. Förändringen innebar att ett nytt resultatmått redovisas i resultaträkningen. Det nya resultatmättet kallas på svenska för totalresultat och är översatt ifrån engelskans ”Comprehensive income”. Fenomenet totalresultat är ett exempel på en redovisningsnorm som är förankrad i teorier som förutspår positiva effekter kapitalmarknaden. Enligt Hällefors (2006) är syftet med den nya resultatuppställningen att investerare ska få mer jämförbar och användbar information. Marton, et al. (2010) menar samtidigt att sådan jämförbar och användbar information förbättrar marknadens allokering förmåga. Mer specifikt ska regleringar påverka företagens rapporter så att de förser investerare med information som förbättrar investerarens möjlighet att investera i produktiva företag där investeraren får högst avkastning tillbaka. Dessa effekter är marknadsfenomen som studeras på en högre aggregationsnivå. Marknadseffekter som exempelvis en förbättrad allokering förmåga bygger flera enskilda företags finansiella rapportering. Studiens författare menar att vi inte vet vilken påverkan den nya resultatuppställningen har på de finansiella rapporterna i det enskilda företaget. Hur förhåller sig företag till den nya förändringen i IAS 1? En bättre förståelse för hur företag faktiskt agerar är något att eftersträva. Med sådan kunskap skulle det bli möjligt att förstå hur normgivningen påverkar de enskilda företagens rapporter bättre.

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att beskriva hur en enskild noterad koncerns redovisning påverkas av den nya resultatuppställningen som inkluderar totalresultat.

1.5 Avgränsningar

- Denna studie kommer inte att studera juridisk person eftersom dessa inte följer IASBs normgivning.
- Studien kommer inte omfatta flera olika koncerner då författarna ämnar beskriva hur en enskild koncern redovisar.
- Författarna har också valt att inte studera årsredovisningar före 2008 då de inte innehåller den nya resultat uppställningen som inkluderar totalresultatet.
- Författarna kommer inte heller fokusera på redovisningsval som på intet vis kan associeras med totalresultat eftersom att det inte är väsentligt för studien.

1.6 Disposition

I kapitel 1 ovan presenterades en historisk tillbakablick, problembild, syfte och avgränsningar. Forskningsdesignen och studiens metodval redogörs och motiveras i kapitel 2. Därefter presenteras teorier, modeller samt tidigare forskning som är relevanta för studien i kapitel 3. Studiens empiri presenteras i kapitel 4. Empirin återkopplas sedan till teori och tidigare studier i avsnitt 5. Avslutningsvis, i kapitel 6 förs en avslutande diskussion som behandlar studiens resultat samt förslag till framtida forskning.

Metod

I detta avsnitt ämnar författarna redogöra för det tillvägagångssätt de använt sig av när de angripit forskningsfrågan. Avsnittet inleds med en redogörelse av studiens forskningsdesign som sedan följs av metodval, analysmetod och källkritik.

2.1 Forskningsdesign

Företags och koncerners externa rapporter kan vid ett första ögonblick uppfattas som enkel och trivial. Författarna menar dock att externredovisningen är det rakt motsatta och beskriver redovisning som en komplex process. I den färdiga finansiella rapporten speglas inte allt ett företag gör och många olika faktorer kan påverka vad som redovisas. Det krävs därför en fokuserad studie för att lyckas beskriva hur dessa processer fungerar. En fallstudiestrategi ger möjligheten att detaljstudera händelser, förhållanden, erfarenheter och processer som förekommer i ett särskilt fall (Denscombe, 2009). Att fokusera på några förekomster av ett specifikt fenomen skapar förståelse om hur totalresultatet redovisas i det enskilda fallet. Författarna har vid ett flertal tillfällen haft diskussioner om hur de ska gå till väga med deras handledare Thomas Polesie som är professor på företagsekonomiska institutionen på handelshögskolan i Göteborg vilket har influerat studiens ansats.

Denna studie är en fallstudie och producerar kunskap om hur ett företag redovisar i ett enskilt fall. Studiens design är ämnad att forska vidare på och ger en möjlighet för framtida forskare att göra liknande beskrivningar av företag. Designen möjliggör en dynamisk kunskap om företag genom regelbundna flerfallsstudier inom ämnet. Ingen kunskap inom samhällsvetenskapen är fundamentala sanningar som består över tid och i takt med att samhällen utvecklas så behöver kunskapen uppdateras. Genom att likande studier görs över tid ger det en god förståelse av hur verkligheten ser ut.

Det behövs fler fallstudier för att fylla kunskapsgapet som uppstår efter att nya redovisningsnormer implementeras. Vetskapen om vilka effekter normer har på företagsnivå är begränsad och författarna har av denna anledning medvetet valt att utgå ifrån en induktiv utgångspunkt. Författarna ämnar beskriva redovisningen ur ett enskilt företags perspektiv över tid. Detta innebär således att den observerade redovisningen i ett senare skede återkopplas till forskning om IAS 1 och den nya resultaträkningen. De observationer som görs kan ge insikt i redovisningen på en lägre aggressionsnivå samt ge en mer allomfattande bild som inte enbart baseras på kapitalmarknadsforskning.

2.3 Metodval

Denscombe (2009) menar att forskning inom samhällsvetenskapliga ämnen ställer forskare inför en mängd valsituationer och alternativ. I denna studie har författarna ställts inför val av data, analysmodell, redovisningsnorm, tidsram, studieobjekt och datainsamlingsmetod. Författarna har medvetet försökt göra så genomtänkta metodval som möjligt, dels genom att ha i åtanke hur dessa påverkar resultatens giltighet och tillförlitlighet men också genom att tänka kopplingen mellan studiens syfte och resultat. Författarnas ambition är att studien ska resultera i ett svar på forskningsfrågan som är giltigt och tillförlitligt. Nedan redogör och motiverar författarna studiens metodval.

I denna studie används både kvalitativ och kvantitativ data. Dessa kombineras i en analysmodell som heter fyrkantsmodellen. Med hjälp av modellen konverteras kvantitativ data från årsredovisningar till grafisk form. Modellen ger en god överblick av ett företags externa rapporter och används för att se hur olika resultatmått förhåller sig till varandra. Författarna återger mer konkret beskrivning av hur konverteringen går till längre fram i metod avsnittet.

Kvalitativ data kan vara svår att analysera utan en tydlig strategi i jämförelse med kvantitativ data. Gunnar Rimmel belyser ytterligare en egenskap som fyrkantsmodellen har i boken vår verklighet enligt följande citat: *"En ekonomimodell kan ge upplysningar om begränsningar eller möjligheter. Rätt använd kan den synliggöra vilka händelser som påverkat företaget och hur dessa förändringar återspeglas i företagets tillgångar och skulder."* Citatet visar hur modellen också kan användas för att identifiera händelser som sker inom den grafiska bild som skapas genom analysmodellen. (Rimmel i Broniewicz & Polesie, 2011)

Enligt Miles (1979) ger en analysmodell vägledning och underlättar analys av kvalitativ data, dessa data kan utan tydliga ramar tolkas subjektivt av forskaren. Subjektivitet kan hindra forskarens öppenhet för att ta in nya intryck samtidigt som det öppnar upp för godtrogen tolkning av resultaten. Forskaren bör under analysen istället förhålla sig kritisk till sina observationer och försöka falsifiera dessa efter bästa förmåga. Studiens analysmodell skänker trovärdighet åt studien då den ramar in författarnas fokus mot de två resultatmåten (Totalresultat och nettoresultat). Fyrkantsmodellen minskar risken för att kvalitativ data tas ur sitt sammanhang då modellen fungerar som en vägledande ram för studien. Utfallet av metodkombinationen blir att olika dataegenskaper utnyttjas optimalt samtidigt som den minskar tolkningsutrymmet. Genom detta upplägg erhåller studien både objektiva och deskriptiva egenskaper som minskar tolkningsutrymmet och stärker studiens reliabilitet.

Totalresultatet är ett aktuellt begrepp och intäktsredovisning har sedan länge varit omdiskuterat bland olika forskare. Detta gör att det finns en bred, djup och aktuell debatt mellan forskare vilket möjliggör en relevant och gedigen slutdiskussion. IAS 1 är också en intressant standard att studera rent tidsmässigt då förändringen trädde i kraft och implementerades i 2009 års årsredovisning för svenska koncerner. Att det gått en tid sedan implementeringen är viktigt för datainsamlingen eftersom det ökar mängden information att studera och analysera.

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

Implementeringen av IAS 1 har influerat valet av tidsperiod och val av noterat företag. Författarna kommer att studera totalresultatet under perioden 2008 till och med 2012. Notera gärna att författarna valt att ta med 2008 års omräknade siffror för att utöka studiens omfattning. I och med detta val kommer studien att omfatta fyra årsredovisningar och femton stycken kvartalsrapporter, vilket är samliga rapporter som Latour publicerat. Författarna medger att 15 rapporter kan anses vara en liten mängd data men framhäver samtidigt att resultatets giltighet torde vara hög då författarna har studerat all utgiven extern rapportering fram till publiceringen av denna studie.

Anledningen att Latour valdes som studieobjekt är verksamhetsrelaterat. Latour koncernen är verksam inom investmentbranschen och verksamheten är uppdelad i dels en investeringsportfölj samt ett sjuttiohelägda företag. Verksamheten bör enligt författarna ge effekter synbara i Latours resultaträkning. Författarna menar inte att Latour är det perfekta studieobjektet, utan de har i denna studie haft möjlighet att välja andra noterade företag med icke ägartransaktioner över eget kapital. Att det blev Latour som författarna valde att studera var lite av en tillfällighet men att de valt ett investmentbolag var nog uträknat.

2.4 Analysmetod

Författarna har använt sig av fyrkantsmodellen för att presentera och analysera data. Syftet med detta motiveras ovan under rubriken metodval. Modellen beskriver ett företag med hjälp av deras finansiella rapportering. Siffrorna i en årsredovisning är ett monetärt mått på vad företag har, gör och presterar under en period. Vad som mäts beror på vad det är för post i redovisningen och årsredovisningar inkluderar en mängd olika poster med olika klassificeringar. Vad som får inkluderas i en post bestäms av IASB och specificeras genom deras redovisningsstandarder. Detta bidrar till att det generellt sett finns många olika detaljrika poster i en årsredovisning. I denna studie är dock detaljrikedom av liten betydelse då studien är avgränsad till IAS 1 och den nya resultatupställningen. Författarnas fokus är på netto resultatet och årets totalresultat och då behövs istället en överblick som visar summan olika poster.

Författarna använder i denna studie modellens förenklade egenskap då de summerar årsredovisningens många olika poster till fundamentala kategorier:

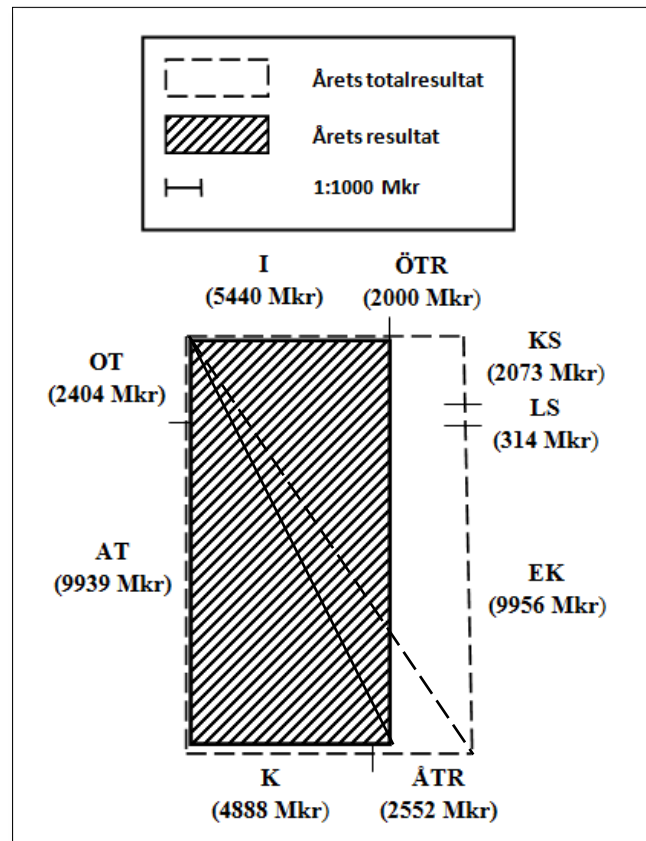
- Intäktsposter mäter det värde som företag erhåller när företaget sålt en vara, tjänst eller tagit emot annan avkastning på tillgångar som företaget äger.
- Kostnadsposter mäter vad ett företag gör då dessa transaktioner uppstår när företaget förbrukar resurser, betalar ut lön och dylikt.
- Tillgångsposter visar vad företag har i form av produktionsanläggningar, mark, värdepapper med mera.
- Skuld- och eget kapitalposter visar hur företag finansieras samt solid verksamheten är.
- Resultatposter visar hur väl verksamheter presterar då värdet företaget genererar ställs i relation till resurs förbrukningen.

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

Den överblick som produceras är väsentlig för att identifiera väsentliga händelser i Latour. Gunnar Rimmel skriver att "Förhållandet mellan drift och finans återspeglar företagets risknivå och leder till frågor om vad som hände inom företaget". Citatet visar att modellen kan producera frågor om utvecklingen som sker inom ett företag. Modellen borde därför också kunna spegla skillnaden mellan netto resultatet och totalresultatet samt generera intressanta frågor om det vi ser i Latour. (Rimmel i Broniewicz & Polesie, 2011)

Författarna har ovan summerat samtliga intäkts-, kostnads-, tillgångs-, skuld-, eget kapital- samt resultatposter och konverterar dessa siffror till en längdenhet. Siffrorna tas ur årsredovisningar och summerats för att sedan konverterats till en längdenhet som i exemplet ovan. Konverteringen är gjord enligt skalan ovan där en enhet motsvarar en miljard kronor. De kategoriserade enheterna sammanfogas sedan och illustreras i form av en fyrkant. Författarna har producerat två olika fyrkanter för att visa skillnaden mellan de två resultatmått. Netto resultatet har markerats med heldragna kantlinjer och diagonala linjer på insidan medan totalresultatet har markerats med en streckad yttre kantlinje utan linjer på insidan. När illustrationerna gjorts kompletteras de med andra data i kvalitativ såväl kvalitativ som kvantitativ form. Genom att göra detta skapas en tydlig beskrivande bild av de olika resultatmått som redovisas i Latours resultaträkning. Vi ser vad de presterat och vilka händelser som påverkat prestationen.

2.5 Källkritik

Som tidigare nämnts ovan har författarna valt att studera årsredovisningar och kvartalsrapporter. Båda dessa informationskällor är sekundärdata som Latour publicerat på sin hemsida. Denna studie förlitar sig helt på Latours årsredovisningar och kvantitativ och kvalitativ data från dessa används i analysen. Det kan finnas incitament för företaget Latour att publicera en subjektiv och tillrättalagd bild av företaget. Årsredovisningar bygger på principbaserad redovisning och författarna har i åtanke att olika redovisningsval kan påverka siffrorna i årsrapporterna. Det är viktigt att vara medveten om detta när data analyseras från sådana rapporter.

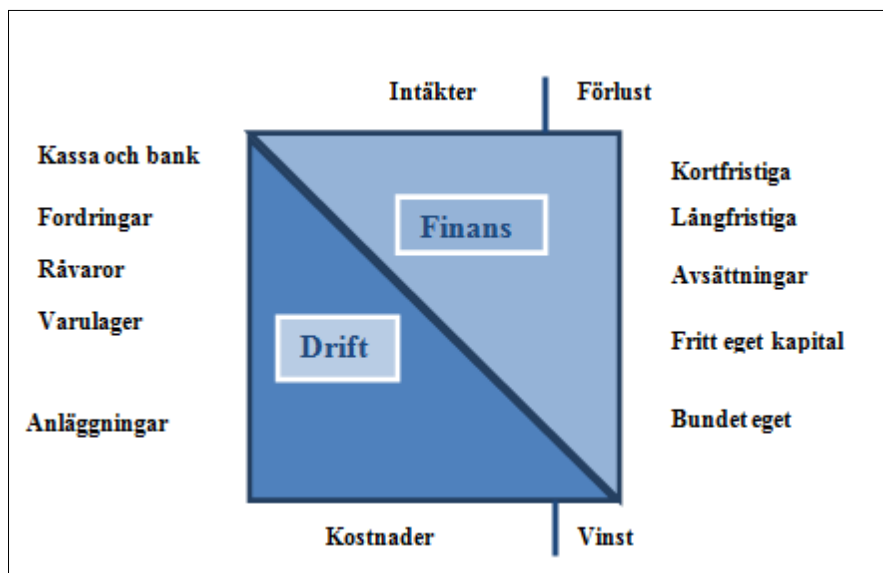
Ytterligare används teorier i studiens analys av empiriskt material. Det gör att studien tillförlitar sig på forskning inom området. Författarna är medvetna om att olika studier och teorier kring ämnet kan vara påverkade av författarnas grundställning. Olika redovisningstraditioner har ibland olika syn på samma fenomen. Det är därför viktigt att i så stor utsträckning som möjligt redogöra för en variation av vetenskapliga argument ifrån olika infallsvinklar och perspektiv. Det kommer att öka studiens trovärdighet.

Teori

I detta avsnitt redogör författarna för studiens teoretiska referensram. Avsnittet inleds med att beskriva studiens modeller och teorier sedan beskrivs IAS 1 som redovisningsnorm och slutligen redogör de för tidigare forskning gjord på området.

3.1 Fyrkantsmodellen

Fyrkantsmodellen beskriver sambandet mellan balans- och resultaträkning i ett företag under ett verksamhetsår med hjälp av företagets årsredovisning. Modellen använder data ur balansräkningen vertikalt. På vänster sida återfinns tillgångssidan med omsättnings- och anläggningstillgångar, och på höger sida visas skulder och därefter eget kapital. Horisontellt används resultaträkningen där den övre sidan återger intäkterna och en eventuell förlust samtidigt som undersidan utgörs av kostnaderna samt en eventuell vinst. (Broniewicz & Polesie, 2011)

Illustrationen är inspirerad av Broniewicz & Polesie, 2011

Genom modellens form kan förändringar i balans- och resultaträkning observeras och vittna om händelser som har påverkat företaget. Likaså återges en överskådlig blick över hur företaget utvecklats och växt över tid. Modellen beskriver hur företaget har använt sina resurser och vad de har presterat. Den diagonala linjen visar förhållandet mellan drift och finans. På driftsidan skildras den operationella verksamheten såsom kostnader och tillgångar då dessa visar vad ett företag äger och hur mycket resurser de förbrukar. Finanssidan skildrar finansieringen samt intäkter samt hur driften har finansierats. De båda sidorna följer debet och kredit vilket gör att vinsten visas som en kostnad på driftsidan och förlusten som en intäkt på finanssidan. Vinst och förlust tillhör egentligen inte någon specifik sida i modellen utan är placerade där de är av redovisningstekniska skäl. (Polesie, 1989)

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

Författarna kan själva bestämma hur detaljrik fyrkanten ska vara däremot kommer formen på fyrkanten avgöras av vilken typ av företag det är som analyseras. Ett väldigt kapitalintensivt företag som till exempel ett rederi ger en väldigt avlång och smal fyrkant, detta beror på att ett rederi har stora anläggningstillgångar. Medan ett tjänsteföretags fyrkant blir väldigt låg och bred eftersom de inte är så kapitalintensiva (Polesie, 1989). Fyrkantsmodellen används som ett analysverktyg i denna studie.

3.2 IAS 1 och den nya resultatuppställningen

IAS 1 är den redovisningsnorm som reglerar utformningen av de finansiella rapporterna. Standarden bestämmer vilka riktlinjer som finns för finansiella rapporters struktur och ställer krav på dessa rapporters innehåll. Genom IAS 1 ämnar IASB säkerställa att informationen som återges i de finansiella rapporterna är konsekvent och jämförbar. (Marton, et al. 2010)

Enligt Marton, et al. (2010) samarbetar de två största normgivarna IASB och FASB för att uppnå en mer enhetlig redovisning. Sedan 2002 har FASB och IASB ingått ett konvergensavtal som heter "*The Norwalk Agreement*". Syftet med projektet är att harmonisera standarder inom de båda regelverken för att därigenom öka jämförbarheten mellan företag. Idag redovisar företag enligt nationella redovisningsregler vilket enligt IASB försvårar jämförelser mellan länder. Företagen gynnas också genom harmoniseringen då de slipper redovisa enligt flera nationella regelverk samtidigt.

IASB gav ut en ny omarbetad version av IAS 1 under september 2007. Nya IAS 1 är en del av harmoniseringsprojektet mellan FASB och IASB och innebar bland annat att resultaträkningen kompletteras med ett nytt resultatmått som kallas *Totalresultat*. Totalresultatet är ett allomfattande koncept som delvis redogör för vad företaget har presterat genom *Netto resultatet* och delvis icke ägartransaktioner (Som tidigare gått direkt mot det egna kapitalet) genom *Övrigt totalresultat*. Enligt nya IAS 1 inkluderas en posten *Övrigt totalresultat* i resultaträkningen. IASB ger en möjlighet att göra två olika resultatuppställningar. (Hällefors, 2006)

Den ena varianten heter *Rapport över totalresultat* och integrerar övrigt totalresultat och totalresultatet med den traditionella resultaträkningen så att resultaträkningen förlängs. Totalresultatet blir summan av netto resultatet och övrigt totalresultat Den andra uppställningen heter *Resultaträkning kompletterad med rapport över totalresultat* och är en traditionell resultatuppställning som kompletteras med en separat rapport över totalresultatet i anslutning till resultaträkningen.

Motivet till att icke ägartransaktioner redogörs resultaträkningen är att det tydligare ska framgå vad som påverkar det egna kapitalet. Tidigare redovisades inte dessa förändringar vilket gav upphov till problem ett varierande eget kapital som påverkades utan att detta redovisades. I och med införandet av övrigt totalresultat redovisas icke ägartransaktioner vilket gör redovisningen mer tydlig. Enligt IASB är tydlighet i eget kapital posten något att eftersträva då redovisningen blir mer transparent. (Hällefors, 2006)

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

Hällefors (2006), redogör för de icke ägartransaktioner som numera redovisas i resultaträkningen genom övrigt totalresultat. Dessa är:

- Omräkningsdifferenser (IAS 21)
- Vinster/förluster vid värdering av finansiella tillgångar som kan säljas (IAS 39)
- Omvärderingar i omvärderingsmetoden (IAS 16 & IAS 38)
- Effektiv del av vinster/förluster på kassaflödessäkringsinstrument (IAS 39)
- Aktuariella vinster/förluster i förmånsbestämda pensionsplaner (IAS 19)

Totalresultatet är i sig själv inget nytt fenomen och har existerat i amerikansk redovisning under en längre tid. Att redovisa värdeförändringar i resultaträkningen är en del av den anglosaxiska traditionen och det är inte förrän IASBs förändring av IAS 1 som dessa influenser spridit sig till länder med kontinental redovisningstradition. Det finns två motiv till förändringen av IAS 1 och en av dessa är att öka jämförbarheten mellan de två stora normgivarna FASB och IASB. Det andra är att tillhandahålla mer användbar information till olika intressenter. (Hällefors, 2006)

3.3 IASBs föreställningsram

Enligt IASBs föreställningsram framgår det genom punkt 9 och 10 att professionella investerare är de främsta användarna av de finansiella rapporterna. Syftet med rapporterna styr dess innehåll och i punkt 12 skriver IASB att syftet är att tillhandahålla information om ett företags finansiella ställning och resultat om förändringar i den ekonomiska ställningen. I de finansiella rapporterna ska de olika användarna tillgodoses med underlag för deras ekonomiska beslut. Föreställningsramens olika kvalitativa egenskaper ska säkerställa att redovisningen innehåll tillgodoser användarna med den information som de behöver. (IFRS-volymen 2012)

Hällefors (2006) menar nya IAS 1 motiveras av ökad jämförbarhet och användbarhet. Dessa kvalitativa egenskaper innebär att de nya resultatuppställningarna dels ska utgöra ett bättre beräkningsunderlag då netto resultatet kompletteras med totalresultatet samtidigt som man gör redovisningen transparent komplement. Dessutom ska förändringen bidra till att US GAAP och IFRS ska närma sig varandra då förändringen bidrar till harmoniseringen mellan regelverken. (Hällefors, 2006)

3.4 Olika redovisningstraditioner

Marton, et al. (2010) menar att IASBs fokus på kapitalmarknaden och härstammar från den anglosaxiska traditionen där många små finansiärer utan insyn har skapat höga krav på redovisningens innehåll. I länder med kontinental tradition uppstod andra krav då det främst var kreditgivare och kapitalstarka individer som använde rapporterna. Därigenom behövde inte redovisningen vara innehållsrik då de hade god insyn i företagen. Olika intressenters informationsbehov har format redovisningen vilket skapat nationella skillnader och investerarfokuserad redovisning har fått en global spridning även till de länder som

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

härstammar ifrån den kontinentala redovisningstraditionen. Enligt Nobes (1998) spelar också kopplingen mellan redovisning och beskattning in för att förklara nationella skillnader i redovisningen exempel på länder som är av anglosaxisk tradition är England och USA. Den anglosaxiska traditionen är enligt Smith (2006) uppbyggd på civilrättsliga lagar och fastställda domar, de få regler som funnits kring redovisning har handlat om hur företag ska ställa upp balans- och resultaträkning. Hur redovisningen ser ut speglas av vem som finansierar företaget samt kopplingen till beskattningen. Över tiden har de ekonomiska förutsättningarna ändrats då kapitalmarknaden spelar en viktigare roll för hur företag finansieras och detta har bidragit till att investeraren hamnat i fokus. (Marton, et al. 2010)

3.5 Principbaserad redovisning

IFRS är ett principbaserat regelverk vilket skapar ett visst utrymme för den som redovisar att göra egna bedömningar. Föreställningsramen ska fungera som en värdegrund för dessa bedömningar så att redovisningen uppfyller sitt syfte. Det finns för- och nackdelar med ett principbaserat regelverk och den främsta fördelen är att principbaserade regelverk underlättar för den som redovisar då egna bedömningar tillåts. Redovisningen blir således rättvisare när olikheter mellan verksamheter inte hanteras med specifika regler. Egna bedömningar gör helt klart redovisningens omfattning mindre samtidigt som den i många avseenden blir enklare att följa. Det finns också risker med dessa bedömningar då principbaserade regler är öppna på det sättet att de får tolkas inom en viss ram är de också i farozonen för att missbrukas. Enligt Watts och Zimmerman (1979) kan företag ha olika incitament för att göra egna tolkningar som gagnar dem och på så sätt påverka sina finansiella rapporter. Detta sker inom reglernas ramar och beror på att det finns utrymme för egna subjektiva bedömningar skriver. Vidare menar författarna att utrymme för tolkning och subjektivitet ger stora valmöjligheter vilket gör att företagen går från redovisningens syfte som handlar om att återge en transaktion så korrekt som möjligt.

3.6 Tidigare forskning

I en perfekt och komplett marknad finns det inget behov vare sig redovisning eller reglering av redovisning. Under sådana omständigheter har alla fullständig information. Fields et al. (2001) menar att marknaden är imperfekt vilket leder till att det finns ett behov att det finns ett behov av redovisning och upplysningar. I imperfekta marknader finns ett intresse i hur transaktioner redovisas och vilka redovisningsprinciper som används då dessa påverkar användarna av redovisningen. (Fields et al. 2001)

Förändringen i IAS 1 ledde till att resultaträkningen blev betydligt mer omfattande då den numera också inkluderar intäkter oavsett om de är realiserade eller inte. Anhängare till den mer omfattande definitionen av en intäkt menar att realiserade värdoförändringar är en viktig komponent i en bredare bild av vad ett företag presterar. IASB väljer att ansluta sig till den mer omfattande intäktsdefinitionen genom att redovisningen av icke ägarledda transaktioner redovisas under posten övrigt totalresultat.

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

Begreppet "*clean surplus relation*" bygger på att bokfört värde på eget kapital i slutet av perioden är densamma som det bokfört värde i början näst kommande period ökat med netto resultatet minskat med utdelning. På så sätt skapas en länk mellan balansräkning netto intäkter och kostnader (Dhaliwal et al. 1999). Nyttan av redovisningen ska bli större då ledningen tvingas ta hänsyn till all form av förmögenhet då både realiserade och icke realiserade intäkter är inkluderade i resultaträkningen (Penman et al. 1997).

Med förändringen i IAS 1 premierar IASB problemet med dolda icke ägartransaktioner då skulle redovisas direkt mot eget kapital. Eget kapital blir då enligt Dhaliwal et al. (1999) fylld med viktig information som inte redovisas. Enligt Ohlson (1999) ger clean surplus upphov till att resultaträkningen inkluderar värden som inte beständiga och dessa är oväsentlig i värderingsmodeller. Den tidigare versionen av IAS 1 omfattade enbart realiserade intäkter och kostnader i resultaträkningen.

Det har gjorts omfattande empirisk forskning angående nyttan med att rapportera totalresultat för investerare. I en studie av Cheng et al. (1993) undersöktes vilket av de tre resultatmått, totalresultat, netto intäkter och rörelseintäkter som är mest användbar för investerare. Resultatet visade att totalresultat hade minst användbarhet, en förklaring till det anser de vara att totalresultat innehåller väldigt lite nyttig information för investerare och en annan förklaring är att investerare helt enkelt av gammal vana inte kollar på totalresultat utan av vana bara kollar på netto resultatet.

Andra negativa röster kring totalresultat har hörts från olika bland annat i ett svarsbrev från General Electric till FASB när de skulle introducera totalresultat i US GAAP. De skrev: "*in stark contrast to the promise of its name, corresponds more closely to a random number than to enterprise performance*" - Citat Hirst & Hopkins 1998 i Cahan et al. (2000)

Bank och finans sektorn i USA kritiserar totalresultat för att resultatet är mer volatil än netto resultatet vilket ansågs leda till en negativ uppfattning om ett företags risk. De som förespråkar all inklusive konceptet med totalresultat menar att det behövs en mer omfattande resultaträkning som visar alla värden som skapas i företaget och att totalresultatet är ett bra komplement till nettoresultatet. The American Accounting Association Financial Accounting Standards Committee påpekar att investerare enbart kan prognostisera värdet av en aktie med hjälp av beräkningar som baseras på totalresultatet. Vidare menar förespråkarna av totalresultatet att P/E talet blir mer korrekt om det grundar sig på totalresultatet. (Dhaliwal et al. 1999). Samtidigt finner Hirst och Hopkins (1998) att earningsmanagement problematiken blir enklare att upptäcka i och med införandet av övrigt totalresultat i resultaträkningen (Cahan et al. 2000). Kritikerna till *clean surplus relation* hävdar också att totalresultatet kan innehålla siffror som är övergående samt att detta skulle leda till att det blir svårare att prognostisera det framtida kassaflödet. Bamber (2010) menar att investerare inte är rationella när de fattar sina beslut samt att det inte spelar någon roll i vilken uppställning som används i resultaträkningen då analytiker ändå kommer göra sina egna analyser och bedömningar. Det har därmed ingen betydelse om värdeförändringarna redovisas genom övrigt totalresultat i resultaträkningen eller som förr genom eget kapital och balansräkningen (Bamber, 2010)

Empiri

Nedan presenteras studiens data. Kvantitativ data som presenteras baseras på koncernens kvartalsrapporter och årsredovisningar. Kvalitativ data baseras på information som Latour publicerat i deras kvartalsrapporter och årsredovisningar.

4.1 Allmänt om Latour

Latour är ett blandat investmentbolag med en helägd industri- och handelsrörelse samt en börsportfölj. Nedan beskrivs Latours verksamhet enligt tredje kvartalsrapporten 2012 och årsredovisningen 2011.

Börsportföljen

Aktie	Antal	Ansk.värde Mkr	Börskurs ¹⁾ Kr	Börsvärde Mkr	Röstandel %	Kapitalandel %
Assa Abloy A ²⁾³⁾	13 865 243	1 038	213	2 955		
Assa Abloy B ³⁾	21 300 000	659	213	4 539	29,4	9,5
Fagerhult ^{3) 4)}	6 206 800	571	166	1 027	49,2	49,2
HMS Networks ³⁾	2 519 472	197	108	271	22,3	22,3
Loomis A ²⁾³⁾	2 528 520	38	93	236		
Loomis B ³⁾	5 009 808	69	93	467	29,2	10,3
Nederman ³⁾	3 512 829	306	135	472	30,0	30,0
Nobia	23 000 000	466	25	570	13,8	13,8
Securitas A ²⁾³⁾	12 642 600	567	49	623		
Securitas B ³⁾	27 090 000	514	49	1 336	29,6	10,9
Sweco A ^{3) 5)}	1 222 760	8	69	84		
Sweco B ³⁾	27 775 000	144	69	1 916	22,8	31,7
Tomra ⁶⁾	24 500 000	1 114	53 (NOK)	1 473	16,6	16,6
Totalt		5 691		15 969		

Källa: Latours kvartalsrapport för det tredje kvartalet

Enligt ovan uppgick i september 2012 värdet på Latours aktieportfölj till drygt 16 miljarder kronor. Portföljen omfattar nio innehav var av de största som är Assa Abloy, Securitas och Sweco motsvarar 72 % av totala portföljen. Övriga innehav är Fagerhult, HMS Networks, Loomis, Nederman, Niscayah och Nobia. Enligt not 34 i Latours årsredovisning 2011 beskrivs att portföljen tas upp till marknadspris och värdeförändringar som uppstår tas mot eget kapital. Börsportföljen utgör cirka 75 % av Latours verksamhet.

Latours helägda industri- och handelsrörelse består av ett sjuttioal mindre företag organiserade i fyra affärsområden. Dessa områden är Hultafors Group, Latour Industries, Specma Group och Swegon. Balansomslutningen minskad med likvida medel och räntebärande tillgångar uppgick till drygt 4 miljarder kronor. Industri- och handelsrörelsen utgör cirka 25 % av Latours verksamhet.

Totalresultat ur ett annat perspektiv

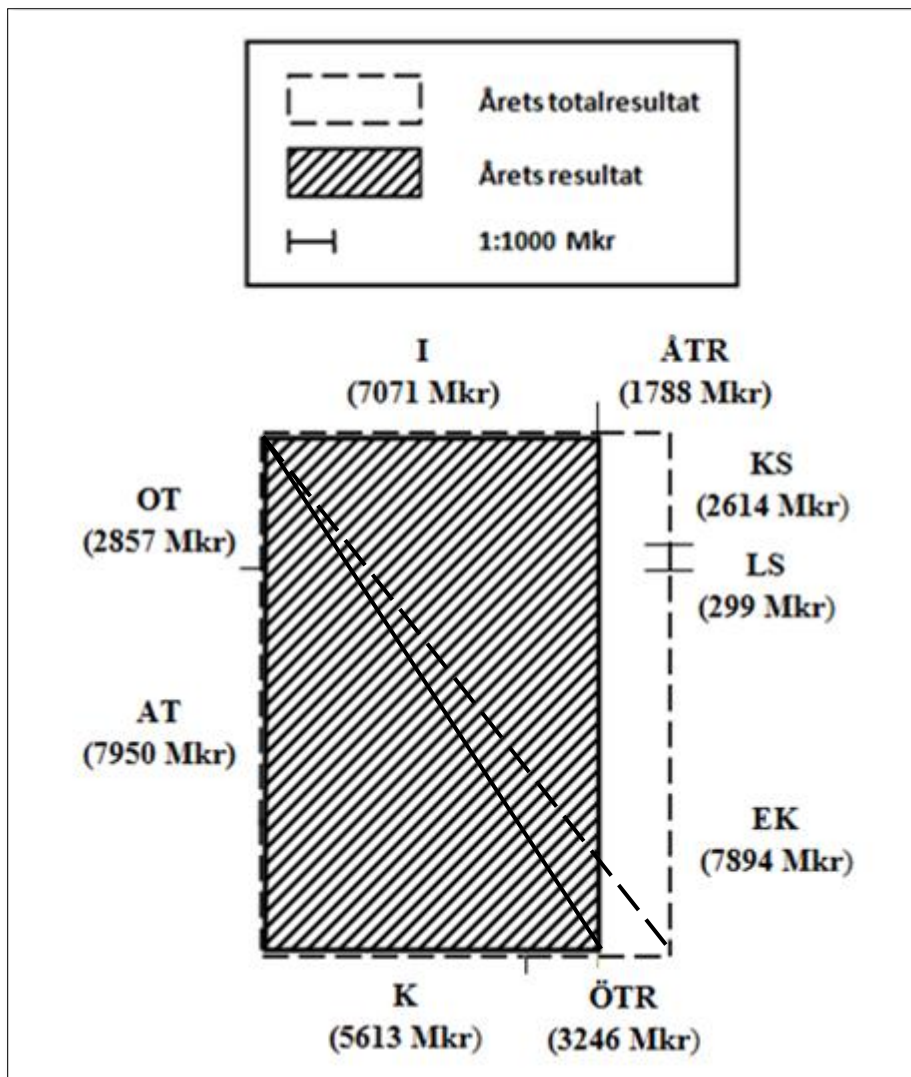
- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

4.2 Latour i fyrkanter

Nedan presenteras Latours räkenskaper under perioden 2008-2011 grafiskt. Fyrkanterna är baserade på siffror ur Latours årsredovisningar under perioden en detaljerad beskrivning av hur författarna gjort denna konvertering återfinns i metodavsnittet under rubriken analysmetod.

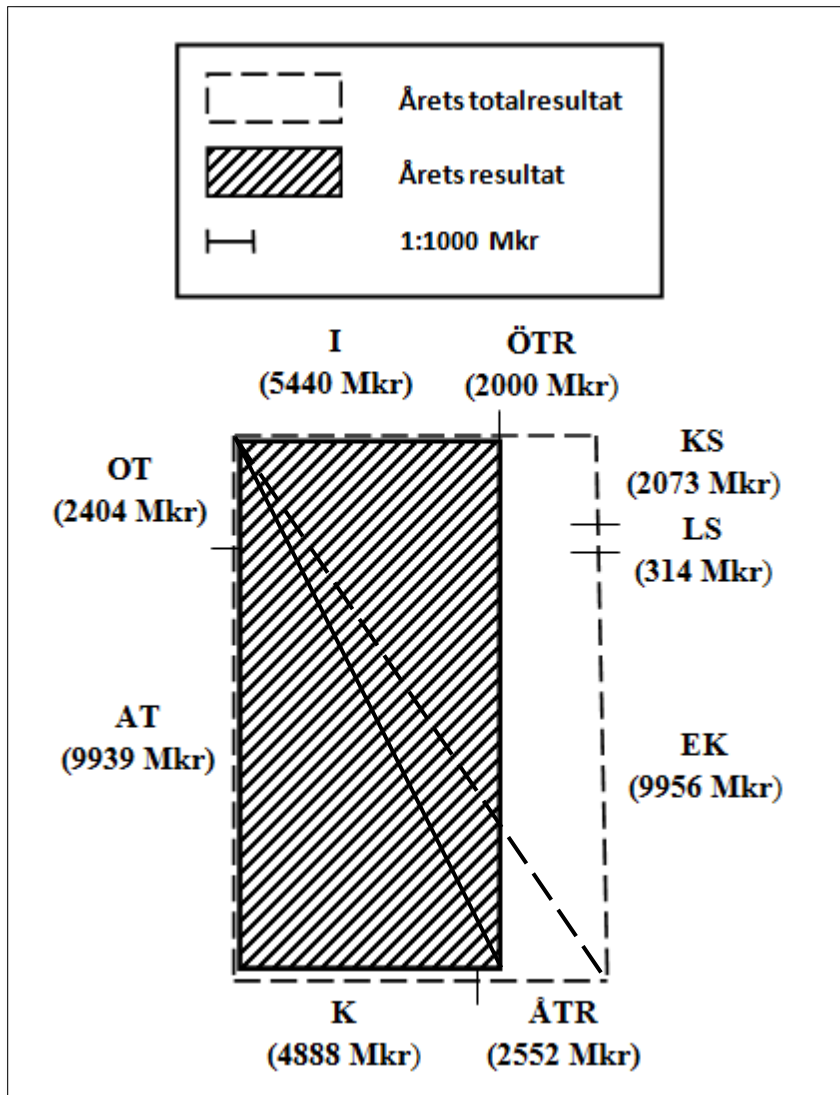
Verksamheten 2008

Källa: Latours årsredovisning 2008

Fyrkanterna visar Latours verksamhet 2008 där den heldragna fyrkanten återspeglar verksamheten baserat på netto resultatet och den streckade fyrkanten återspeglar verksamheten baserat på totalresultatet. Netto resultatet uppgick till 1458 miljoner kronor under året samtidigt som det övriga totalresultatet påverkade totalresultatet negativt som landade på -1788 miljoner kronor. Den totala värdetförändringen som betingades av icke ägartransaktioner var under året 3246 miljoner kronor.

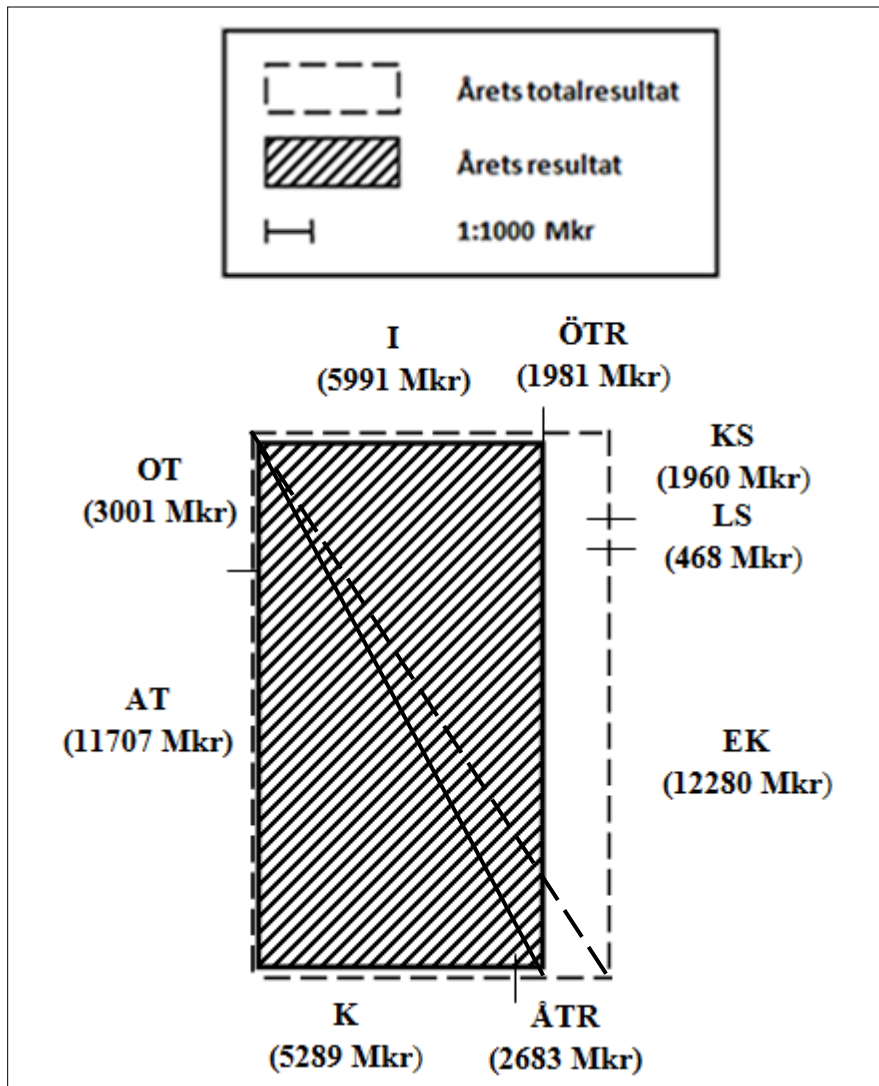
Verksamheten 2009

Källa: Latours årsredovisning 2009

Fyrkanterna visar Latours verksamhet 2009 där vi kan se att anläggningstillgångarna ökat en aning medan skulderna är ungefär detsamma och årets netto resultatet slutade på 552 miljoner kronor. Årets totalresultat slutade däremot på 2552 miljoner kronor samtidigt som vi ser att fyrkanten som baseras på nettoresultatet är mer avlång i jämförelse med fyrkanten som baseras på totalresultatet. Den totala värdeförändringen som betingades av icke ägartransaktioner var under året 2000 miljoner kronor.

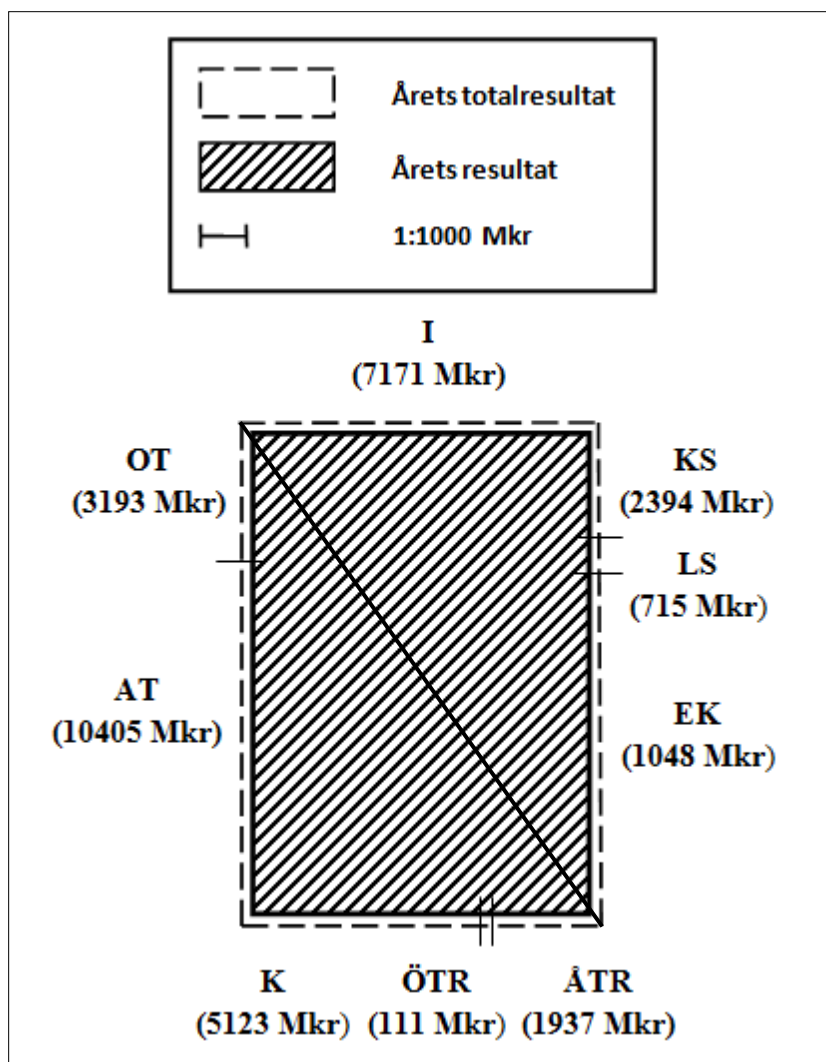
Verksamheten 2010

Källa: Latours årsredovisning 2010

Fyrkanterna ovan beskriver verksamheten 2010 och de ser i princip oförändrade ut i jämförelse med 2009 års fyrkanter vertikalt. Latours anläggningstillgångar har ökat något och förändringen är finansierad med hjälp av eget kapital. Verksamheten genererade ett netto resultat på 702 miljoner kronor medan årets totalresultat uppgick till 2683 miljoner kronor. Den totala värdetförändringen som betingades av icke ägartransaktioner var under året 1981 miljoner kronor.

Verksamheten 2011

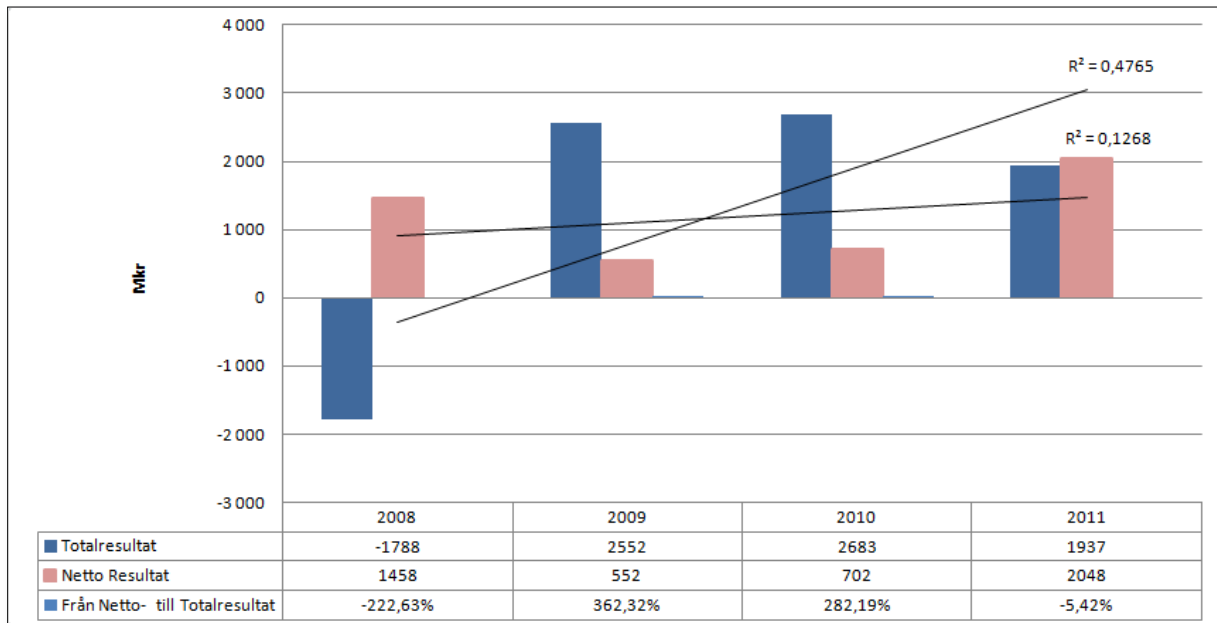
Källa: Latours årsredovisning 2011

Fyrkanterna ovan är till formen identiska samtidigt som vi ser att anläggningstillgångarna minskat något för första gången. De långfristiga skulderna har ökat något och det egna kapitalet har minskat något. Netto resultatet uppgick till 2048 miljoner kronor vilket är en onormalt stor vinst jämfört med tidigare år samtidigt som resultatet inte skiljer sig märkbart ifrån totalresultatet som uppgick till 1937 Mkr. Den totala värdetförändringen som betingades av icke ägartransaktioner var under året endast 111 miljoner kronor och är helt klart den minsta värdetförändringen i jämförelse med storleken på tidigare års icke ägartransaktioner.

4.3 Latour i siffror

Under denna rubrik beskrivs Latours resultatutveckling, P/E tal, aktiepris utveckling under perioden 2008-2012. Data är hämtad i från Latours kvartalsrapporter, årsredovisningar.

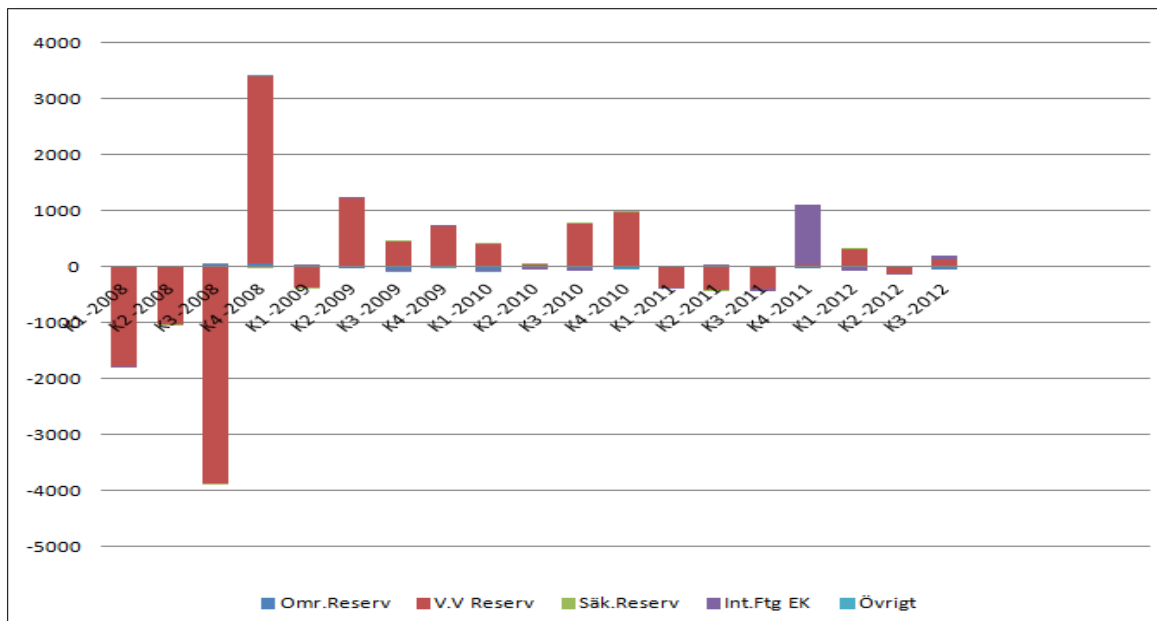
Resultatutvecklingen

Källa: Latours årsredovisning (2008 -2011)

I diagrammet ovan jämförs netto resultatet med totalresultatet och resultatmåttens R^2 värden visar hur mycket resultat utvecklingen skiljer sig trendmässigt under perioden 2008-2012. Diagrammet visar en markant skillnad mellan de båda resultatmåttarna och totalresultatet visar en klart brantare utveckling än nettoresultatet. Ett liknande förhållande mellan resultaten hittades när vi studerade resultaten kvartalsvis. Vi ser dessutom stora skillnader mellan netto resultat och totalresultat årsvis i diagrammet staplar där förändringen ifrån netto resultat till totalresultat uppgår till flera hundra procent varje år med undantag för 2011 där förändringen endas uppgick till -5,42 %.

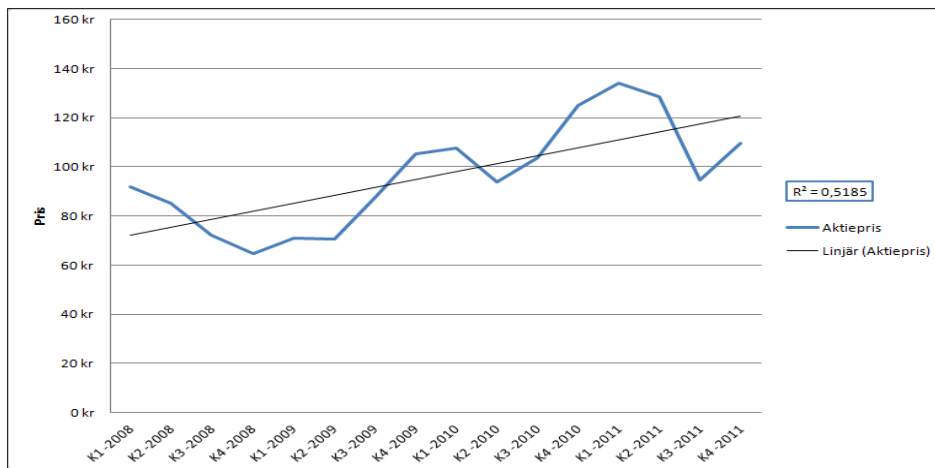
Övrigt totalresultat

Källa: Latours kvartalsrapporter (2008 Kv1 -2012 Kv3)

I diagrammet ovan visas specifikt vilka icke ägartransaktioner som redovisas i Latour räkenskaper via övrigt totalresultat. Övrigt totalresultat är den post som utgör skillnaden mellan netto resultatet och totalresultatet. Vi ser en tydlig överrepresentation av posten förändring i verkligt värde reserven i samtliga av Latours rapporter förutom 2011 års fjärde kvartalsrapport. I den rapporten var det posten eget kapital i intresseföretag som var störst. Vi ser tydligt vilka icke ägartransaktioner som påverkar det egna kapitalet.

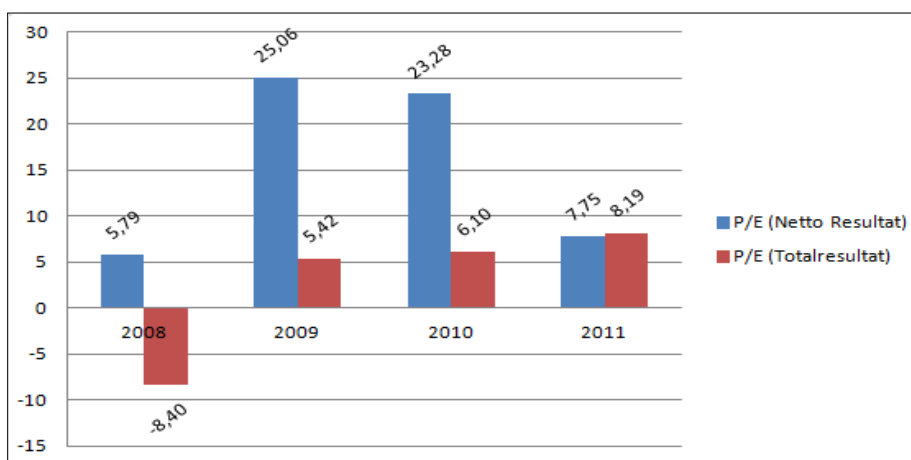
Latour på marknaden

Källa: Latours kvartalsrapporter (2008 Kv1 -2012 Kv3)

Diagrammet ovan visar hur Latours aktiekurs utvecklats under perioden och vi ser ovan hur aktiepriset ökat över hela perioden då R^2 värdet under perioden är 0,5185. Periodvis syns dock vissa variationer då vi ser en markant nedgång under börsåret 2008 sedan en återhämtning under åren 2009 och 2010 för att återigen falla under 2011.

P/E tal

Källa: Latours årsredovisning (2008 -2011)

Diagrammet ovan visar en två olika P/E tal där det ena är baserat på netto resultatet och det andra är baserat på totalresultatet. Nyckeltalet beskriver resultatet i förhållande till aktiepriset och är ett uttryck för hur prisvärd en aktie är. Diagrammet visar att de båda P/E talen skiljer sig i från varandra beroende på vilket resultatmått som ligger till grund för beräkningen. Det P/E tal som baseras på totalresultatet blir attraktivare för investerare under bra börsår i jämförelse med P/E talet som baseras på netto resultatet samtidigt som det blir motsatt effekt under sämre börsår. År 2008 är P/E talet som är baserat på totalresultatet negativt och detta beror på det årets negativa resultat.

Analys

I detta avsnitt knyts studiens empiri till teorier samt tidigare forskning om IAS 1 genom studiens analys. Under rubriken verksamheten återges och återkoppling till referensramen.

5.1 Fyrkantsanalys

Verksamheten som Latour bedriver återspeglas i de data vi analyserat med hjälp av fyrkantsmodellen där kapital intensiva verksamheter ger en avlång form på fyrkanten. När vi sedan jämför de båda fyrkanterna syns också en grafisk skillnad där fyrkanter baserade på totalresultaten tenderar vara mer kvadratiska medan fyrkanter baserade på totalresultatet är mer rektangulära och avlånga. Detta gäller samtliga år förutom utom 2011. Den enskilt största posten som påverkar Latours totalresultat är verkligt värde reserven och anledningen till detta har att göra med Latours aktieportfölj. I Latours finansiella rapporter återspeglas verkligt värde reservens påverkan på total resultatet som varierat kraftigt under perioden. Dessa variationer i det horisontella ledet vad gäller totalresultatet kan inte heller förklaras av Latours drift och operationella verksamhet och vi ser att marknaden externt påverkar fyrkanterna som baseras på totalresultatet.

År 2008 uppgick netto resultatet till 1458 miljoner kronor samtidigt som totalresultatet landade -1788 miljoner kronor till följd av att övrigt totalresultat slutade på -3246 miljoner kronor. Denna stora skillnad förklaras av att verkligt värde reserven tappade kraftigt i värde under årets fjärde kvartal som sammanfaller tidsmässigt med finanskrisens utbrott. Börsportföljen har i 2008 års årsredovisning påverkat Latours totalresultat i stor utsträckning.

År 2009 utökades verksamheten en aning genom att anläggningstillgångarna ökade. Investeringen var finansierad med eget kapital då de kort- och långfristiga skulderna förefaller vara relativt oförändrade. Årets netto resultat uppgick till 552 miljoner kronor samtidigt som totalresultat landade på 2552 miljoner kronor. Skillnaden på 2000 miljoner kronor berodde på förändringar i verkligt värde reserven. Totalresultatet blev ungefär fem gånger så stort som netto resultatet detta år.

År 2010 har anläggningstillgångarna återigen ökat något och investeringen har finansierats med eget kapital då varken de lång eller kortfristiga skulderna ökat nämnvärt. Verksamhetens netto resultat uppgick till 702 miljoner kronor och totalresultatet landade på 2683 miljoner kronor. Precis som föregående år så är det värdeökningen i verkligt värde reserven som bidragit till ett betydligt högre resultat.

År 2011 är det ingen skillnad på de båda fyrkanternas form. Netto resultatet uppgick till 2048 miljoner kronor vilket är det högsta jämfört med tidigare år samtidig som totalresultatet var 1937 miljoner kronor. Skillnaden mellan resultaten är bara 111 miljoner kronor. Verkligt värde reserven gick ner i värde det året med 1110 miljoner kronor samtidigt som posten eget kapital i intresseföretag ökade med 1018 miljoner

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

då Latour gick samman med SÄKI. Vi fann att Latour använde sig av poolningsmetoden vid samgåendet och detta har gjort fyrkanterna mer kvadratiska i sin form.

5.2 Återkoppling till forskningen

I och med nya IAS 1 infördes ett mer allomfattande resultatmått som syftar till att öka de finansiella rapporternas användbarhet och jämförbarhet. Förändringen i IAS 1 innebär att dolda icke ägartransaktioner redovisas i resultaträkningen via totalresultatet och på så sätt ska problemet med dolda icke ägartransaktioner elimineras då de redovisas direkt mot eget kapital. Enligt normgivarna ökar den nya mer transparenta redovisningen rapporternas användbarhet samtidigt som förändringen är ett delmål i harmoniseringen mellan US GAAP- och IFRS-regelverken vilket ska öka jämförbarheten. Investeraren är som tidigare nämnt den intressent som står i fokus och de finansiella rapporterna är främst utvecklade för att tillgodose deras behov i form av jämförbara och användbara rapporter. Dhaliwal et al. (1999) kommer fram till att användbarheten av totalresultatet inte är högre än netto resultatet. Författarna för en intressant diskussion om att detta kan bero på att investerare inte finner redovisningen av icke ägartransaktioner intressant eller att de enbart kollar på netto resultatet av gammal vana. Det är oklart vad användbarhet konkret innebär och vi vet hur användbart totalresultatet är för investerare. Det kan vara ett bättre mått för att beskriva hur ett företag presterar på marknaden samtidigt som det kan vara irrelevant.

Det vi vet genom att studera Latours räkenskaper är att totalresultatet varierar med värdeförändringar på marknaden. Under år 2008 redovisade företaget ett positivt netto resultat på 1,5 miljarder kronor samtidigt som finansskrisen gav upphov till kraftiga värdeförändringar som påverkade totalresultatet negativt och det landade cirka 3 miljarder lägre än netto resultatet. Den verksamhet som Latour bedriver gör att börsportföljen slår igenom kraftigt i deras totalresultat och detta syns genom företagets redovisning av posten övrigt totalresultat. Vi ser att där gott som samtliga kvartalsrapporter till största del beror på förändringar verkligt värde reserven. Under 2009 och 2010 års finansiella rapporter ser vi kraftigt förstärkta totalresultat samtidigt som börserna återhämtade sig efter krisen. I diagrammet som speglar Latours resultatutveckling kan vi se att totalresultatet år 2009 och 2010 är hela 362 % respektive 282 % högre än årets resultat. Samtliga år skiljer sig årets totalresultat väsentligt mycket mot årets resultat utom år 2011 som är samma år som sammanslagningen med SÄKI. Sammanslagningen jämnade ut verkligt värde reservens effekt på totalresultatet som i annat fall hade varit negativ detta har också påverkat fyrkantens form 2011.

När vi jämfört skillnader mellan Latours netto resultat och totalresultat ser vi väldigt tydligt i Latours finansiella rapporter att de olika resultaten beskriver olika sorters prestationer och att rapporterna genom förändringen av IAS 1 har gått från en resultaträkning som beskriver vad företaget faktiskt gör till en resultaträkning som influeras av marknaden. Latours resultaträkning innehåller både obeständiga icke ägartransaktioner värdeförändringar och vad de har presterat och detta är en tydlig indikation på att resultaträkningen har gått från att vara verksamhetsorienterad till att bli mer marknadsorienterad.

Den trendmässiga utvecklingen av Latours aktien och totalresultatet är slående lik då aktien är 0,5185 samtidigt som totalresultatet visar ett R^2 0,4765, netto resultatet däremot har en relativt svag koppling till hur aktien presterar med ett R^2 på 0,1268. Enligt AAAFASC är totalresultatet ett bättre resultatmått då det bättre förklarar aktieprisutvecklingen och vi hittar ett visst stöd för detta men vi är också medvetna om att perioden som vår studie omfattar är för kort samtidigt som våra resultat endast beskriver hur det är i Latour. Det skulle dock vara intressant att undersöka om det finns ett generellt samband men det överlämnar vi till en annan studie.

Något annat som vi finner anmärkningsvärt är R^2 för totalresultatet. Det är att den i princip är exemplarisk på hur en perfekt resultatutveckling ska se ut. Enligt Watts och Zimmerman (1979) kan företag ha olika incitament att genom olika redovisningsval påverka resultatet. Vi ser i Latours fall att totalresultatet är påverkat av en aktiv marknad genom deras börsportfölj som utgör ungefär 75 % av balansomslutningen. Däremot finns möjlighet att påverka totalresultatet på egenhand genom att använda egna beräkningsmodeller för aktier i icke noterade bolag. Under rubriken tidigare forskning menar forskare däremot att totalresultatet inte är ett bättre mått än vare sig netto resultat eller rörelseresultat. Olsson et al. (1999) skriver att siffrorna som redovisas i totalresultatet inte är intressanta eftersom de inte är beständiga och de kan därmed inte användas i olika värderingsmodeller. Det innebär bland annat att totalresultatet inte är relevant att använda vid beräkning av framtida kassaflöden. Latours totalresultat är inte beständigt eftersom det enbart är förändringar i värdet som beror hur det har gått på marknaden vilket ger ett sämre underlag för investerare.

P/E tal är ett viktigt nyckeltal som ger uttryck för hur prisvärd en aktie är. Vi ser en förstärkande effekt när vi jämför de båda P/E talen. P/E tal som är baserade totalresultatet är attraktivare under perioder med god utveckling på börsen samtidigt som de är mindre attraktiva under perioder med dålig utveckling jämför med på netto resultatet.

Slutdiskussion

I detta avsnitt rundar författarna av studien och redogör för studiens slutsats, deras egna reflektioner samt ger förslag på tidigare forskning.

6.1 Studiens slutsats

Efter vår studie av Latours årsredovisningar och i synnerhet resultaträkningen är det med delade meningar vi rundar av denna studie. Vi inledde med en historisk tillbakablick som skildrade hur redovisningen formats samt hur behovet av redovisning uppstått i olika ekonomiska miljöer. Fields, et al. (2001) belyser dagens redovisning som en lösning på en imperfekt marknad där redovisningen tillgodoser marknaden med information. I detta fall är IASBs huvudfokus att konstruera principer såsom IAS 1 för att tillgodose marknaden med jämförbar och användbar information. Latour är således skyldiga att rapportera ett totalresultat enligt IASBs föreskrifter och dessa standarders utformning bestämmer vilken bild av företaget som återspeglas i redovisningen.

I de ekonomiska kriser som uppkommit på senare tid har marknadens funktion ställts på prov och här är det också trots IASBs normgivning tydligt att marknaden inte fungerar optimalt. I dessa krisers kölvatten ifrågasätts ekonomivetenskapen då empiriska data från kriser gör teoretiska modeller obsoleta. Till vilken nytta är egentligen dessa förklaringsmodeller om de inte kan beskriva den ekonomiska miljö som omger dem?

Svensk redovisning harmoniseras och går ifrån att vara nationellt reglerad och baserad på kontinental tradition till att bli globalt reglerad baserad på den anglosaxiska traditionen. Därmed har redovisningen anpassats för att underlätta transaktioner på kapitalmarknaden. Totalresultatet ska i teorin förbättra marknadens funktion genom att investeraren får bättre underlag för sina beslut samt att detta sin tur ska leda till att pengar allokeras effektivare.

Frågan vi vill lyfta i denna studie är hur en enskild noterad koncerns redovisning påverkas av den nya resultatupställningen som inkluderar totalresultat.

I Latours redovisning fann vi följande observationer:

- Nettoresultatet och totalresultatet kraftigt skiljer sig åt under perioden 2008-2012.
- Icke ägartransaktioner redogörs i Latours resultaträkning.
- Latours totalresultat i stor utsträckning påverkas av hur utvecklingen går på kapitalmarknaden.
- Nyckeltal baserade på totalresultatet förefaller vara mer attraktiva när utvecklingen på börsen är positiv.

Vår studie visar att Latours resultatmått som varit baserat på vad som operationellt genereras har skiftat till att bli marknadsbaserat genom förändringen i IAS 1. Redovisningen visar idag dels vad Latour har presterat och dels vad de kan prestera. Latour presterar både på aktiemarknaden och i sina helägda verksamheter vilket leder till frågan vilken sorts prestation resultaträkningen är avsedd för.

6.2 *Författarnas egna reflektioner*

Blir verkligen redovisningen bättre av att mäta marknadsbaserad prestation där resultaträkningen speglar vad Latour skulle kunna ha för resultat om de sålde av sina aktier vid en viss tidpunkt? Årets totalresultat är inte ett framtida resultatmått, det redovisas idag och är med i dagens finansiella rapporter. Samtidigt har tidigare studier visat att totalresultatet inte är relevant information för investerare samt att det inte är ett optimalt resultatmått. En del studier kom istället fram till att netto resultatet var ett bättre mått.

Resultatet går ifrån att spegla vad Latour har åstadkommit till att spegla vad marknaden tror att Latour kommer åstadkomma. Totalresultatet kan i Latours fall skilja sig från netto resultatet med flera miljarder vilket visar att måttet kan vara opålitligt. Samma mått ska samtidigt enligt IASB utgöra en beräkningsgrund när utomstående ska värdera och analysera Latour. Det är svårt att undgå att reflektera kring vilka risker som kan uppstå när beräkningar baseras på ett resultat som varierar med börskursen? Kan det innebära ett hot mot ett företags existens? När något oförutsägbart som exempelvis en kris inträffar är det vad Latour har presterat som blir väsentligt. Företaget måste i en sådan situation fokusera på vad de har för att klara sig ur krisen. Latour är mycket solida vilket ger dem stora fördelar vid en kris då de har mycket resurser för att klara krisen. Men det är viktigt att reflektera över dessa risker då det kan få kostsamma konsekvenser.

Vi vill avsluta våra reflektioner med en metafor som handlar om en beduin i en öken. Beduinen har sin kamel för att kunna ta sig till oasen och som färdkost har han sina dadlar. Med nettoresultatet vet han hur många dadlar han har genom att räkna hur många han hade när han åkte minus de han har ätit. Med totalresultatet så räknar vår beduin istället med att han kan byta till sig fler dadlar på marknaden under sin färd till oasen. Värdet på dadlar har varierat mycket under de senaste åren men han hörde av sin vän att han kunde byta till sig fem stycken extra dadlar mot ett kamelskin precis innan han gav sig iväg. Resan blev dubbelt så lång då han ska ta vägen förbi marknaden men beduinen ger sig ändå iväg i hopp om att byta till sig fler dadlar. Vid en eventuell ökenstorm stängs all handel på marknaden och beduinen måste förlita sig på det han har själv. Har beduinen som i exemplet med netto resultatet ordning på sina dadlar ökar hans chanser att nå oasen då han vet hur många han har kvar och kan ransonera dem för att överleva stormen. Däremot blir det svårare för honom att överleva stormen om han förlitar sig på de fem extra dadlar som han skulle få för sitt kamelskinn. Det är en längre väg till oasen om han går förbi marknaden och har han inte längre koll på hur långt ransonerna räcker

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

utan de extra dadlar som han räknat med. Ekonomi är ett grekiskt ord för hushållning och utgör en viktig förutsättning för överlevnad även utanför öknen.

6.3 Förslag till vidare forskning

Utifrån de resultat vi hittat i denna studie har nya aspekter av totalresultatet identifierats. Dessa aspekter har skapat nya forskningsfrågor som inte kan besvaras med de vetenskapliga bevis som vi genererat i denna fallstudie. Det är omöjligt att på ett vetenskapligt säkerställt tillvägagångssätt erhålla sådan bevisning med tanke på vårt metodval då metoden skapar förståelse i ett enskilt fall. En kvantitativ metod skulle möjliggöra en bättre vetenskaplig grund för exempelvis generella slutsatser medan en kvalitativ metod skulle kunna fördjupa kunskapen om en specifik händelse. De resultat vi fann i Latours redovisning som skapat många fler frågor än svar och den selektiva processen där vi ska bestämma vad som är mest intressant att forska vidare på har genererat mycket huvudbry. Vi har dock lyckats hitta två intressanta aspekter av fenomenet totalresultat som är att kika närmare på. Dels ifall det finns ett generellt samband mellan ett företags börskurs och totalresultat och dels hur sammanslagningen mellan SÄKI och Latour påverkade totalresultatet 2011. Vi vill avsluta denna studie med att rekommendera ovan nämnda förslag till vidare forskning då detta skulle reducera vår huvudbry avsevärt.

Referenser

Litteratur

Denscombe, Martyn (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur

FAR Akademi (2012). *IFRS-volymer*. FAR Akademi

Marton, Jan (2010). *IFRS - i teori och praktik*. 2., [uppdaterade] uppl. Stockholm: Bonnier utbildning

Polesie, Thomas (1989). *Att beskriva företags ekonomi*. Göteborg: BAS

Broniewicz, Ewa & Polesie, Thomas (red.) (2011). *Våra villkor i verkligheten: den beskrivande ekonomin*. Göteborg: BAS

Rehnberg, Pernilla (2012). *Redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärvskalkylering [Elektronisk resurs]: principbaserade redovisningsregler och relevans*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet, 2012

Schroeder, Richard G., Clark, Myrtle. & Cathey, Jack M. (2011). *Financial accounting theory and analysis: text and cases*. 10th ed. Hoboken, NJ: Wiley

Smith, Dag. (2006). *Redovisningens språk. Enskede: TPB*

Artiklar

Cahan, S. et al. (2000), "Value Relevance of Mandated Comprehensive Income Disclosures", *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 27, Issue 9/10, pp. 1273–1301

Cheng, A. et al. (1993), "On the Usefulness of Operating Income, Net Income and Comprehensive Income in Explaining Security Returns" *Accounting & Business Research*, Vol. 23, Issue 91, pp. 195–203

Dhaliwal, D. Subramayarn, K.R. Trezevant, R. (1999), "Is comprehensive income superior to net income as a measure of firm performance?" *Journal of Accounting and Economics*, volume 26, Issues 1-3, January 1999, pages 43-67.

Engström, S. (1999), "Över 5 000 år av redovisning – men vad händer i nästa millennium?", *Balans*, nr 12, ss 1-4

Hällefors, H. (2006), "IASB föreslår ändringar i IAS 1" *Balans*, nr 5, ss 1-8

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

Miles, Matthew B. (1979). "Qualitative Data as an Attractive Nuisance: The problem of Analysis". *Administrative Science Quarterly*, vol. 24:4 Qualitative Methodology, s. 590-601

Nobes, C. (1998), "Towards a General Model of the Reasons for International Differences in Financial Reporting", *ABACUS*, nr 2, ss 162-187

Ohlson, J. A. (1999), "On transitory earnings" *Review of Accounting Studies*, Vol. 4, No. 3-4, pp. 145-162

Penman, S. H. et al. (1997), "An Issues Paper on Comprehensive Income" *Accounting Horizons*, Vol. 11 No. 2, pp. 120-126

Watts, R.L. & Zimmerman, J.L. (1978), "Towards a Positive Theory of the Determination of Accounting Standards", *Accounting Review*, nr 1, ss 112-134

Elektroniska källor

www.sr.se (2012), Forskarnas diskussion efter serien. Hämtad ifrån ”
<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=406&grupp=18593&artikel=5337089>”
2012-11-17

www.sr.se (2012), Vetandets värld, den osynliga handen, kampen om vetenskapen. Hämtad ifrån ”
<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=406&grupp=18593&artikel=5339112>” 2012-11-15

www.svtplay.se (2012), Vetenskapens värld. Hämtad ifrån ”
<http://www.svtplay.se/vetenskapens-varld>” 2012-11-10

www.latour.se (2012), Delårsrapport januari-september 2012. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

www.latour.se (2012), Delårsrapport januari-juni 2012. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

www.latour.se (2012), Delårsrapport januari-mars 2012. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

www.latour.se (2012), Årsredovisning 2011. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

www.latour.se (2011), Delårsrapport januari-september 2011. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

www.latour.se (2011) www.latour.se (2011), Delårsrapport januari-juni 2012. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

www.latour.se (2011), www.latour.se (2011), Delårsrapport januari-mars 2012. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

Totalresultat ur ett annat perspektiv

- En studie om Latour-

Boulos, E. & Fridell, J.

www.latour.se (2011), Årsredovisning 2010. Hämtad ifrån ”
<http://www.latour.se/sv/ir/rapporter>” 2012-11-25

www.latour.se (2010), Delårsrapport januari-september 2010. Hämtad ifrån
”http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=2” 2012-11-25

www.latour.se (2010), Delårsrapport januari-juni 2010. Hämtad ifrån
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=2” 2012-11-25

www.latour.se (2010), Delårsrapport januari–mars 2010. Hämtad ifrån
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=2” 2012-11-25

www.latour.se (2010), Årsredovisning 2009. Hämtad ifrån ”
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=2” 2012-11-25

www.latour.se (2009), Delårsrapport januari-september 2012. Hämtad ifrån
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=2” 2012-11-25

www.latour.se (2009), Delårsrapport januari-juni 2009. Hämtad ifrån
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=2” 2012-11-25

www.latour.se (2009), Delårsrapport januari–mars 2009. Hämtad ifrån
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=2” 2012-11-25

www.latour.se (2009), Årsredovisning 2008. Hämtad ifrån
”http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=3” 2012-11-25

www.latour.se (2008), Delårsrapport januari-september 2008. Hämtad ifrån ”
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=3” 2012-11-25

www.latour.se (2008), Delårsrapport januari-juni 2008. Hämtad ifrån
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=3” 2012-11-25

www.latour.se (2008), Delårsrapport januari–mars 2008. Hämtad ifrån
http://www.latour.se/sv/ir/rapporter?afw_page=3” 2012-11-25